

הלכות הדין היומי

מסכת כתובות

תוכן

- א. האי עשה והאי עשה עשה רכבוד תורה עדיף.....1
- ב. מבקרי מומין שבירושלים ... ת"ח המלמדין הלכות שחיטה ... המלמדים הלכות קמיצה לכהנים נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.....3
- ג. מגידי ספרים שבירושלים היו נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.....4
- ד. נשים האורגות בפרכות ... מקדשי בדק הבית הואיל ופרכות תחת בנין עשויות.....4
- ה. נשים האורגות בפרכות ובית גרמו על מעשה לחם הפנים ובית אבטינס על מעשה הקמרת כולן היו נוטלות שכרן מתרומת הלשכה.....5
- ו. הקמרת וכל קרבנות צבור באין מתרומת הלשכה.....5
- ז. מותר תרומה לקיץ המזבת.....5
- ח. מותר נסכים לכלי שרת.....6

דף קו.

א. האי עשה והאי עשה עשה רכבוד תורה עדיף

אסור להדר פני גדול¹, כיצד הרי שבאו לפניך שנים לדין אחד חכם גדול ונכבד ונשוא פנים², ואחד הדיוט, לא תקדים לשאול בשלומו של גדול ולא תסביר לו פנים, ולא תכבדנו ולא תשאל בשלומו, כדי שלא יסתתמו טענותיו של אחר אלא אינו נפנה לאחד מהן עד שיגמר הדין, שנאמר (ויקרא יט פסוק) ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמי תקד. אמרו חכמים אל תאמר עשיר הוא זה בן גדולים הוא זה היאך אחייבנו בדין ונמצא מתבייש בשביל דינר אחד³ אלא אפטרנו ואחר כך אומר לו שיתן לו את שאתה חייב לו, אלא יחתוך הדין מר לאמיתו⁴.

¹ ועובר עליה וכיבד בעל דין אחד יותר מחבירו במזיד, עבר על לאו זה וביטל עשה, שכתוב שם בצדק תשפוט. החינוך מצוה רלד.
² לשון החינוך שם
³ לשון הסמ"ג רג רד
⁴ רמב"ם סנהדרין פרק כ ה"ד חו"מ סי' יז סעי' י

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

ונכלל באיסור זה⁵ שלא יאמר גדול הוא חזקתו שאינו משקר יש להאמינו יותר מן האחר, ולהדרר פניו אף על פי שלא יפסוק הדבר כי אם על פי עדים מפני שעל ידי כן מסתתמים טענותיו של עני.

ודוקא להעמידו על חזקתו בלא ראיה⁶, אבל מצוה להפך בזכותו של תלמיד חכם ולפשפש בדבריו באופן שימצא לו זכות על פי האמת. אולם י"א⁷ שאין לנו בזמנינו ת"ח לענין זה. וי"א⁸ שגם לת"ח בזמנינו נוהג דין זה.

צריך הדיין⁹ שיקדים הדין שבא לפניו¹⁰ תחלה לדונו תחלה, שנאמר (דברים א פסוק יז) פְּקֹטֵן פְּגָדֹל תִּשְׁמְעוּן, פירוש שיהא חביב עליך דין של פרוטה כדין של מאה מנה, שאם בא לפניך דין של פרוטה ראשונה ואח"כ בא לפניך דין של מאה מנה, הקדם לחתוך הדין הבא לפניך ראשונה אפילו אינו אלא של פרוטה.

אולם אם תלמיד חכם בא לדין אפילו בא בסוף ידון אותו תחלה, דעשה¹¹ דכבוד תורה עדיף, ואפילו פתחו בדין אחר יכולין להפסיק ולדון התלמיד חכם כדי שלא יתבטל מתלמודו.

במה דברים אמורים כשהתלמיד חכם בעצמו בא לפניו, אבל אם קרובו של תלמיד חכם בא לדין שצריך הדיין גם כן לכבדו בשביל כבוד התלמיד חכם קרובו, והרי הוא גם עשה דכבוד תורה, יקדים דינו גם כן אם לא פתח בדין אחר, אבל אם פתח לא יפסיק, שאם יראה בעל דינו שמכבדין אותו כל כך יסתתמו טענותיו, שלא ידע שבשביל התלמיד חכם קרובו מכבדין אותו כך, מה שאין לחוש לזה בתלמיד חכם עצמו שיודע בעל דינו שמחוייבין לכבדו ואין טענותיו מסתתמין בכך, וגם ניהא ליה שיקדימו לדונו תחלה.

⁵ סמ"ג רד

⁶ שם ריש סי' ט"ו סמ"ע שם ס"ק כב,

⁷ סמ"ע סי' טו ס"ק ד

⁸ ש"ך שם ס"ק א וכן דעת רוב האחרונים עיין בתומים שם ובנתיחה"מ חידושים ס"ק ב' ועיין פ"ת שם ס"ק א' דלדין זה לא בעינן ת"ח אלא רק צורבא מרבנן ואכמ"ל

⁹ שו"ע ונו"כ שם טו א

¹⁰ נראה דלא בבואה לבית דין תחילה תליא מילתא, אלא משעה שהעמיד עצמו לפני הדיין והדיין הכין את עצמו לשמוע טענתו, זהו נקרא בא לפניו תחילה, והוא קודם להבא מאוחר ממנו לפני הדיין. סמ"ע שם א

¹¹ לכבב לתלמיד חכם יש עשה דאת ה' אלקיך תירא [דברים י' כ'], שדרשו [פסחים כ"ב ע"ב] את לרבות ת"ח, והו"ל לת"ח עשה ולהמוקדם עשה דכקטן כגדול תשמעון, ועשה דכבוד תורה עדיף. סמ"ע שם ג

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

היו לפניו דינים הרבה, מקדימין דין היתום לדין האלמנה, שנאמר (ישעיהו א פסוק יז) שִׁפְטוּ יְתוֹם רִיבוֹ אֶלְמָנָה. ודין האלמנה קודם לדין תלמיד חכם, מדהזכיר עליה הכתוב בפירוש, ודין תלמיד חכם קודם לדין עם הארץ משום כבוד תורה ודין האשה קודם לאיש¹², שבושת האשה מרובה ובזיון הוא לה שתשהא כל כך בב"ד.

אסור לדין לעמוד מפני הבעל דינים שלא לחלוק להם כבוד¹³, אבל תלמיד חכם שבא לדין מותר¹⁴ לעמוד מפניו, ואין חוששין שמא עי"כ יסתתמו טענותיו של האחר, כיון שהכל יודעים שמחויבים לעמוד מפני ת"ח¹⁵.

הלכתא למשיחא

ג. מבקרי מומין שבירושלים ... ת"ח המלמד דין הלכות שחיטה ... המלמדים הלכות קמיצה לכהנים נוטלין שחרן מתרומת הלשכה

תרומת הלשכה שהיא מכסת השקלים שהופרשה מן השקלים שנשמרו בלשכה מיוחדת במקדש לקניית קרבנות, כדכתיב (שמות ל פסוק) וְלִקְחֶתָּ אֶת פְּסָף הַכֹּפְרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו' לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם וּכְדַכְתִּיב בְּסִ' נַחֲמִיָּה (י פסוק לג - לד) וְהֶעֱמַדְנוּ עָלֵינוּ מִצּוֹת לְתַת עָלֵינוּ שְׁלִשִׁית הַשֶּׁקֶל בְּשָׁנָה לְעִבְרַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ, לְלַחֵם הַמַּעֲרֶכֶת וּמִנְחַת הַתְּמִיד וּלְעוֹלַת הַתְּמִיד הַשְּׁבִתוֹת הַחֲדָשִׁים לְמוֹעֲדִים וְלִקְדָּשִׁים וְלַחֲטָאוֹת לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל וְכָל מְלֹאכֶת בֵּית אֱלֹהֵינוּ.

¹² אבל אינה קודמת לת"ח. דוקא אלמנה דאית ביה אלמנה לא תענון (שמות כב כא), אבל באשה דאינה אלמנה דאין ביה רק מעם דזילא לה, וזהו עשה דכבוד התורה ודאי עדיף, אורים שם ו
¹³ ועיין בנתיבות שם הידושים ס"ק יז דביאר שלא יכבדנו יותר ממה שמחויב בדין אבל לעמוד בפניו שמחויב בדין מותר
¹⁴ כך הוא לשון הרמ"א שם אבל בסמ"ע משמע שצריך לעמוד מפניו
¹⁵ רמ"א שם סעי' ב וסמ"ע ס"ק כא

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

לפיכך מבקר¹⁶ מומים¹⁷ שבירושלם, ותלמידי חכמים המלמדים הלכות שחיטה ומליקה¹⁸ לכהנים¹⁹ והמלמדים להם הלכות קמיצה קבלה וזריקה²⁰, ונשים המגדלות בניהן לפרה אדומה, מכיון שכל אלו צורך קרבנות הוא כולן נוטלין שכרן מתרומת הלשכה²¹, וכמה הוא שכרן כמו שיפסקו להן בית דין.

ג. מגיהי ספרים שבירושלים היו נוטלין שכרן מתרומת

הלשכה

מגיהי ספרים שבירושלים. שהיו מגיהין כל הספרים בירושלים²² ע"פ ספר העזרה²³ שהי' במקדש²⁴ נוטלין שכרן מתרומת הלשכה, שזה צורך עבודה²⁵, שבספרים אלו היו הכהנים לומדים הלכות עבודה ואם יהי' שיבוש תכשל ההלכה.

י"א²⁶ שמגיהי הספר שהיה בעזרה שהכהן גדול קורא קורא בו ביוה"כ, והמלך בזמן הקהל והי' צורך להגיהו וזה ג"כ צורך ביהמ"ק, גם הם נטלו מתרומת הלשכה.

י"א²⁷ שמגיהי ספרים של כל אדם ואדם, נוטלין שכרם מתרומת הלשכה, מכיון שאסור להשהות ספר שאינו מוגה משום "אל תשכן באהלך עולה" ומכיון שראו ב"ד שהיו מתעצלין בדבר, הפקירו תרומת הלשכה לכך וזהו תנאי ב"ד.

ד. נשים האורגות בפרכות ... מקדשי בדק הבית הואיל

ופרכות תחת בנין עשויות

¹⁶ רמב"ם הלכות שקלים פרק ד הלכה ד

¹⁷ של קדשים אבל על בכור אסור ליטול שכר לבקריו רק באופנים מיוחדים כמו"כ רבנו בפ"ג מבכורות ה"ז

¹⁸ שקל הקודש שם מה מהתוס'.

¹⁹ אף על גב דשחיטה כשרה בור מ"מ דרך הכהנים הי' לשהוט.

²⁰ שקל הקודש שם מירוש' ומאירי

²¹ ותלמיד ר"י מפריש מו"ק ו' א' כתב שהיו נוטלין משירי הלשכה

²² רבנו משולם בירו' שקלים פ"ד ה"ב והמאירי כתב מגיהי ס"ת שבעזרה או שבירושלים

²³ ויש גורסין ספר עזרא

²⁴ רמב"ם שם הלכה ז

²⁵ שטמ"ק כאן בשם הראב"ד, וכ"כ בחזו"א מנחות סי' כ"ח סק"ח

²⁶ תלמיד רשב"ש בפ"ד דשקלים

²⁷ דעת רש"י כאן, ועי' תוי מעילה י"ד א' ד"ה בונין שכ' ג"כ שהטעם משום לב ב"ד מתנה ועי' בחזו"א שם סקי"ח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

פרוכות²⁸ של היכל כלומר הפרוכת שבין ההיכל לקודש הקדשים בבית ראשון, ושתי פרוכות שעשו בבית שני, והפרוכות של פתח העליה, תחת בנין עשויות²⁹ ואינן באין מתרומת הלשכה אלא מקדשי בדק הבית נוטלין שכרן.

ה. נשים האורגות בפרכות ובית גרמו על מעשה לחם הפנים ובית אבטינס על מעשה הקטרת כולן היו נוטלות שכרן מתרומת הלשכה

תרומת הלשכה³⁰ נוטלין ממנה הקטרת ושכר עושיה, לחם הפנים³¹ ושכר עושה לחם הפנים³², וכן פרוכות³³ של ז' שערים שלכל א' פרוכת ועוד ב' אחת על פתח ההיכל ואחת על פתח האולם, שעשוין לצניעותא כדי שלא יסתכלו הכל כשעושים עבודה בפנים, הרי זה כצורך העבודה ובאין מתרומת הלשכה ככל צורך קרבן.

דף קו:

ו. הקטורת וכל קרבנות צבור באין מתרומת הלשכה

תרומת הלשכה, לוקחין ממנה תמידין של כל יום, והמוספין וכל קרבנות הצבור כגון כבשי עצרת שהן זבחי שלמי צבור ובאין בגלל הלחם, ונסכיהם והמלה שמולחין בו כל הקרבנות, וכן העצים אם לא הביאו עצים ולא מצאו אלא בדמים, והעומר ושתי הלחם ופרה אדומה ושעיר המשתלה ולשון של זהורית שקושרין בין קרניו כל אלו באין מתרומת הלשכה.

ז. מותר תרומה לקיץ המזבח

²⁸ רמב"ם שם הלכה ב

²⁹ כיון שעושים שנים חדשים בכל שנה הוי כתיקון הבנין ובאין מקדשי בדק הביתין שקל הקודש שם מו

³⁰ רמב"ם שם הלכה א

³¹ והלבונה של לחם הפנים בא ממותר נסכים וכפירש"י ועיי' בצ"פ מהדרות ע' קמ"ו שביאר דדרש"י זה מקראי וע"ש הגר"א שמוחק זה וזה נראה דעת רבנו וכ"כ המאירי כאן שהלבונה באה מתרוה"ל. שקל הרודש בציון ההלכה ו

³² הם בית אבטינס שהיו עושים הקטרת ונוטלין שכרן מתרומת הלשכה דכ"ו צורך הקרבנות

³³ רמב"ם שם הלכה ב

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת כתובות

מותר³⁴ תרומת הלשכה, מה שנשאר מהג' קופות בניסן בסוף השנה ששוב אין מקריבין מהן אלא מתרומה חדשה וכן מותר שירי הלשכה לאחר שעשו בה כל צרכי העיר וכדומה, לוקחין בו זכרים ויקרבו כולן עולות שתנאי בית דין הוא על כל המותרות שיקרבו עולת בהמה, אבל לא עולת העוף שאין בקרבנות הצבור עוף, ואלו העולות הבאין ממותר השקלים הם הנקראים קיץ למזבח ומקריבין אותן כשהמזבח בטל מנדרים ונדבות, כדי שלא יהא המזבח בטל אפי' שעה אחת, ונמצא שלחן הרב ריקם.

ח. מותר נסכים לכלי שרת

המנורה³⁵ וכלי שרת התלושים כגון מזבח הזהב, והשולחן, הסירות והיעים והמזמרות והמזרקות וכלים שהכהנים נאותין בהן, וכדומה³⁶, מצותן שיבואו ממותר הנסכים³⁷, לפי שדברים אלו³⁸ לא שכיחי כ"כ כי א"צ כלי שרת אלא פעם א' לכמה שנים, ומותר נסכים ג"כ לא שכיחי כ"כ, ולכן לוקחין אותן ממותר נסכים אם אפשר, ואם לא היה להן מותר נסכים יבואו מתרומת הלשכה, אך מזבח העולה שהוא מחובר בא משירי הלשכה, וכן השמן למנורה בא מתרומת הלשכה.

אם גבו מעות לבדק הבית³⁹ והותירו, מביאין מהן כלי שרת שלב ב"ד מתנה עליהן שאם הוצרכו הוצרכו, ואם לאו יהו לכלי שרת. וכן בגדי כהונה.

³⁴ רמב"ם שם הלכה ט

³⁵ רמב"ם שם הלכה ב

³⁶ תוספתא שקלים פ"ב ה"ז ומש"כ שם שבאין מתרוה"ל היינו כשאין מותר נסכים

³⁷ בהלכות כלי המקדש פרק ז הלכה יג כתב רבינו משלשים יום לשלשים יום פוסקין שער היין והסולת עם הממונה על הנסכים אם הוקרו נסכים מספק להן כמו שפסקו עמו ואם הוולו מספק להן כשיעור הזול והשכר שמשתכר ההקדש בשערים אלו הוא הנקרא מותר נסכים.

³⁸ ודברים אלו היו צורך הקרבנות היו וראוין לבא מתרוה"ל אך כיון דלא שכיחי וכו'. שטמ"ק כאן בשם תלמיד הרשב"א

³⁹ מל"מ כאן וכס"מ הזו"א בכורות סי' י"ח סק"ז ד"ה והא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>